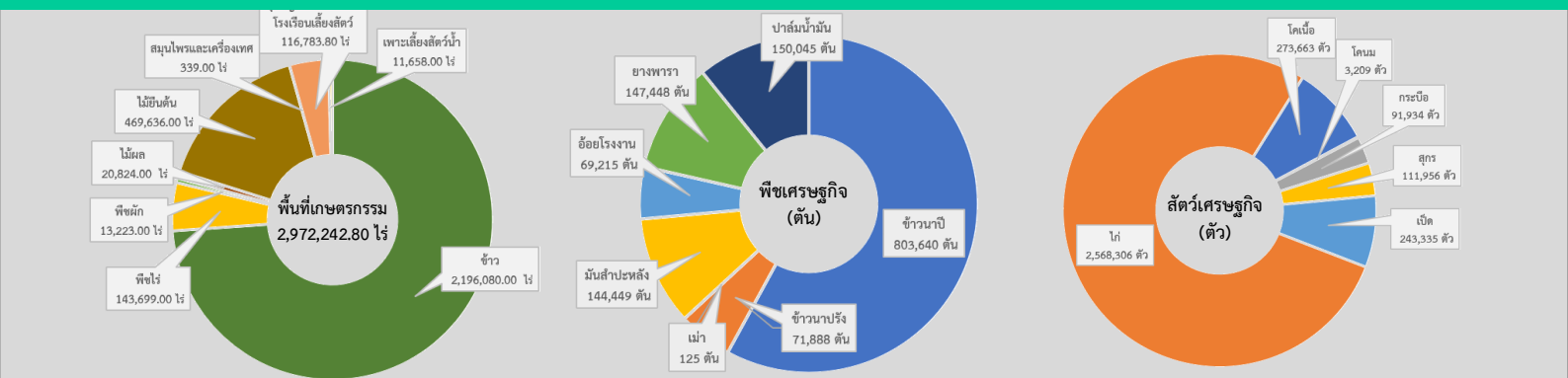

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสกลนคร

GPP ปี 2566 จังหวัดสกลนครมูลค่า 71,494 ล้านบาท ซึ่งสาขาเกษตรกรรมการป่าไม้และการประมงมีมูลค่า 19,465 ล้านบาท เป็นสาขาที่ทำรายได้มากที่สุด

ประชากร 1,134,091 คน 411,950ครัวเรือน

ครัวเรือนเกษตร 134,716 ครัวเรือน (32.70%)

แหล่งน้ำที่สำคัญ (ข้อมูล ณ 4 มิถุนายน 2569)

เขื่อนน้ำอูน ปริมาณน้ำเฉลี่ย 244.630 ล้านลบม. (47.04 %)

เขื่อนน้ำพุง ปริมาณน้ำเฉลี่ย 64.800 ล้านลบม. (39.16 %)

หนองหาร ปริมาณน้ำเฉลี่ย 152.849 ล้านลบม. (57.26 %)

จังหวัดสกลนครมีแหล่งน้ำชลประทาน มี 447 โครงการ เก็บกักน้ำได้ 2,145 ล้าน ลบม.

พื้นที่ชลประทาน 585,950 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.72 ของพื้นที่การเกษตร

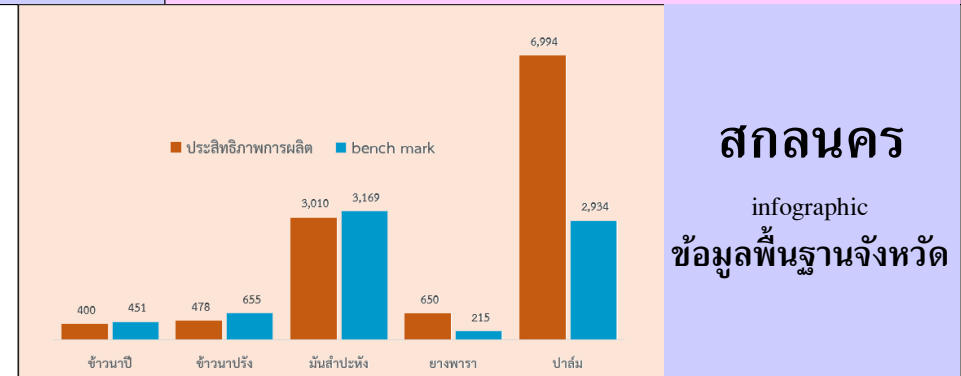
ข้อมูลเกษตรอินทรีย์		
ชนิดสินค้า	จำนวนกลุ่ม/ราย	จำนวนไร่
ข้าวอินทรีย์	808 ราย	7,833.25
พืชผสมผสาน, ไม้ผล	12 ราย	83.753

การรับรอง GAP

ชนิดสินค้า	จำนวนฟาร์ม/แปลง
ข้าว (GAP)	384 ราย 503 แปลง 3,192.25 ไร่
พืชอื่นๆ (มาตรฐานพืชอาหารและพืชสมุนไพร)	555 (แปลง)
ประมง	31 (ฟาร์ม)
ปศุสัตว์	286 (ฟาร์ม)

การรับรองมาตรฐาน GFM

ชนิดสินค้า	จำนวนฟาร์ม
ปศุสัตว์	248 (ฟาร์ม)

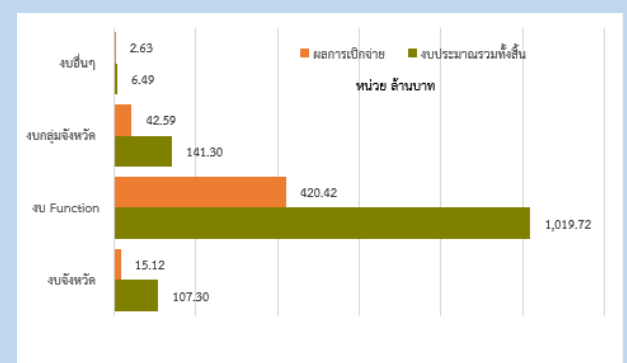

ภัยพิบัติด้านการเกษตร

จังหวัดสกลนครได้รับผลกระทบจากอุทกภัยและสภาพอากาศแปรปรวนในปี 2568 ส่งผลให้พื้นที่การเกษตรเสียหายใน 16 อำเภอ มีเกษตรกรได้รับผลกระทบด้านพืช 9,273 ราย พื้นที่ 73,958.53 ไร่ และด้านประมง 31 ไร่ จังหวัดได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการฯ ครบถ้วนทุกรายแล้ว ปัจจุบันยังไม่พบสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตรในพื้นที่ จังหวัดสกลนคร

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

จังหวัดสกลนครมีแปลงใหญ่ 163 แปลงสินค้า 23 ชนิด จำนวนเกษตรกรรวมกลุ่ม 10,201 ราย ในพื้นที่ 110,625.97 ไร่ และมีกลุ่มสถาบันเกษตรกร วิชาชีพชุมชน 1,824 กลุ่ม ศพก. 18 ศูนย์ ศพก. ศูนย์เครือข่าย 270 ศูนย์ (ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร ข้อมูล ณ มีนาคม 2569)

ปี 2569 มีงบประมาณเพื่อการพัฒนาการเกษตร 1,253,970,580.92 บาท

จังหวัดสกลนคร วันที่ 10 เมษายน 2569 มีจำนวนทั้งสิ้น 467 โครงการ วงเงินงบประมาณรวม 1,274,804,302.87 บาท มีผลการเบิกจ่ายรวม 480,764,220.36 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.71 ของงบประมาณทั้งหมด โดยงบประมาณส่วนใหญ่มาจากงบของส่วนราชการต้นสังกัด (Function Base)

การดำเนินงานตามงบ Function Base ครอบคลุมด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง กลุ่ม/สหกรณ์ และชลประทาน โดยเน้นการส่งเสริมพัฒนา และยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร ด้านชลประทานเป็นภารกิจหลัก มีจำนวนโครงการและวงเงินงบประมาณสูงสุด มุ่งเน้นการก่อสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทาน

สำหรับงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (Area Base) มีการดำเนินงานด้านเกษตรมูลค่าสูง ด้านพืช และด้านชลประทาน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่และยกระดับภาคการเกษตรของจังหวัดอย่างยั่งยืน

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสกลนคร

๑. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด (ข้อมูล ณ เมษายน ๒๕๖๙)

๑.๑ พื้นที่ทั้งหมด ๖,๐๐๓,๖๐๒ ไร่ เป็นพื้นที่ ๒,๙๗๒,๒๔๒.๘๐ ไร่ (๔๙.๕๑% ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๒,๑๙๖,๐๘๐ ไร่ พืชไร่ ๑๔๓,๖๙๙ ไร่ พืชผัก ๑๓,๒๒๓ ไร่ ไม้ผล ๒๐,๘๒๔ ไร่ ไม้ยืนต้น ๔๖๙,๖๓๖ ไร่ สมุนไพรและเครื่องเทศ ๓๓๙ ไร่ พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ๑๑๖,๗๘๓.๘๐ ไร่ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๑๑,๖๕๘ ไร่ โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน ๕๘๕,๙๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๒ ของพื้นที่การเกษตร

๑.๒ สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิตและแนวโน้ม (ณ มิถุนายน ๒๕๖๙) ดังนี้

๑) ปริมาณน้ำภาพรวมจังหวัด

- แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๓ โครงการ ๕๔๐.๗๔๗ ลบ.ม.
- อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ๓๔ แห่ง / เล็ก ๗๘ แห่ง ๖๕๔.๗๙๙ ลบ.ม.
- ปริมาณน้ำท่า คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗๓ ของความจุลำนํ้า (จากระดับตลิ่ง)

๒) ปริมาณน้ำฝนสะสม ตั้งแต่ มกราคม ๒๕๖๘ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๘ เฉลี่ย ๑,๙๑๐.๘๐ มม.

ปริมาณน้ำฝนสะสม ๓๐ ปี ตั้งแต่ มกราคม ๒๕๖๘ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๘ เฉลี่ย ๑,๖๕๘.๒๐ มม.

๓) การใช้ประโยชน์และความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic)

พื้นที่การเกษตรสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ออกเป็น ๔ ระดับ คือ เหมาะสมสูง เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมเล็กน้อย และไม่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

พืช	พื้นที่ เหมาะสมสูง (ไร่)	พื้นที่เหมาะสม ปานกลาง (ไร่)	พื้นที่เหมาะสม เล็กน้อย (ไร่)	พื้นที่ ไม่เหมาะสม (ไร่)
ข้าว	๓๑๘,๖๔๑.๔๑	๘๘๐,๐๐๐.๔๑	๕๐๓,๔๑๓.๕๓	๖๙๐,๗๔๓.๑๖
อ้อย	๑,๗๕๑.๗๒	๑๐๑,๐๔๓.๒๔	๒๒.๓๑	๔๔,๕๗๔.๙๐
มันสำปะหลัง	-	๑๐๑,๑๑๑.๖๐	๑๖๖,๘๔๓.๕๐	๓๐,๗๒๕.๒๗
ยางพารา	๒๖,๒๔๒.๒๖	๒๕๓,๕๐๙.๖๓	๑๔๑,๐๕๔.๐๕	๒๐,๖๕๒.๕๒
ปาล์มน้ำมัน	-	๑,๐๒๗.๖๗	๗,๗๖๓.๒๙	๕,๒๒๓.๕๖
รวม	๓๔๖,๖๓๕.๓๙	๑,๓๓๖,๖๙๒.๕๕	๗๕๓,๓๖๔.๗๘	๗๙๑,๙๑๙.๔๑

ที่มา Agri-Map online : กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

๑.๓ ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัด (GPP)๑ จังหวัดสกลนคร ปี ๒๕๖๖ มีมูลค่า ๗๑,๔๙๔ ล้านบาท อยู่ในลำดับที่ ๑๐ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลำดับที่ ๔๓ ของประเทศ โดยสาขาการผลิตที่ทำรายได้มากที่สุดคือสาขาภาคเกษตร ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มีมูลค่า ๑๙,๔๖๕ ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาภาคนอกการเกษตร ได้แก่ สาขาการศึกษา มีมูลค่า ๑๑,๙๘๑ ล้านบาท สาขาการขนส่ง และการขายปลีก มีมูลค่า ๘,๘๑๔ ล้านบาท สาขาการเงินและประกันภัย มีมูลค่า ๖,๖๖๖ ล้านบาท สาขาการผลิต มีมูลค่า ๕,๙๒๔ ล้านบาท และสาขาอื่น ๆ ๑๘,๖๔๕ ล้านบาท ตามลำดับ จำนวนประชากร ๑,๑๓๔,๐๙๑ คน ๔๑๑,๙๕๐ครัวเรือน เป็นภาคการเกษตร ๑๓๔,๗๑๖ ครัวเรือน

ที่มา ๑. สำนักงานคลังจังหวัดสกลนคร ๒. ที่ทำการปกครองจังหวัดสกลนคร ๓. สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร

๑.๔ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

จังหวัดสกลนครมีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิด โดยข้าวนาปีเป็นพืชหลัก มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด จำนวน ๒,๐๔๕,๖๘๖ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๘๐๓,๖๔๐ ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวนาปรังมีพื้นที่เพาะปลูก ๑๕๐,๓๙๔ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๗๑,๘๘๘ ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ย ๔๗๘ กิโลกรัมต่อไร่ พืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง ได้แก่ อ้อยโรงงาน มีผลผลิตเฉลี่ย ๙,๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ และมันสำปะหลัง มีผลผลิตเฉลี่ย ๓,๐๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

พืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่(กก.)
ข้าวนาปี	๒,๐๔๕,๖๘๖	๑๙๗,๙๙๐	๘๐๓,๖๔๐	๔๐๐
ข้าวนาปรัง	๑๕๐,๓๙๔	๑๕๐,๓๙๔	๗๑,๘๘๘	๔๗๘
เม้า	๑,๖๕๙	๑๑๗	๑๒๕	๑,๐๖๖
มันสำปะหลัง	๙๑,๘๔๔	๕๐,๒๗๙	๑๔๔,๔๔๙	๓,๐๑๐
อ้อยโรงงาน	๑๙,๒๑๗	๑๖,๗๕๔	๑๕๔,๑๓๗	๙,๒๐๐
ยางพารา	๓๙๐,๖๕๕	๒๑๒,๘๒๕	๑๔๗,๔๔๘	๖๕๐
ปาล์มน้ำมัน	๓๓,๓๐๑	๒๑,๔๕๒	๑๕๐,๐๔๕	๖,๙๙๔

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๙

๑.๕ สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่

จังหวัดสกลนครมีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิด โดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์กระจายอยู่ทั่วพื้นที่จังหวัด ไก่เป็นสัตว์ที่มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงและจำนวนสัตว์มากที่สุด มีเกษตรกร ๗๑,๙๖๓ ราย จำนวน ๒,๕๖๘,๓๐๖ ตัว รองลงมาคือโคเนื้อ มีเกษตรกร ๕๒,๐๖๐ ราย จำนวน ๒๗๓,๖๖๓ ตัว และเป็ด มีเกษตรกร ๑๓,๒๐๔ ราย จำนวน ๒๔๓,๓๓๕ ตัว ด้านกระบือและสุกรมีการเลี้ยงในระดับรองลงมา โดยมีกระบือ ๙๑,๙๓๔ ตัว และสุกร ๑๑๑,๙๕๖ ตัว รายละเอียดตามตาราง

ชนิดสัตว์	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)
โคเนื้อ	๕๒,๐๖๐	๒๗๓,๖๖๓
โคนม	๑๒๘	๓,๒๐๙
กระบือ	๑๗,๐๗๘	๙๑,๙๓๔
สุกร	๓,๘๙๑	๑๑๑,๙๕๖
เป็ด	๑๓,๒๐๔	๒๔๓,๓๓๕
ไก่	๗๑,๙๖๓	๒,๕๖๘,๓๐๖

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๘

๑.๖ สินค้าเด่น/สินค้า GI ได้แก่ (ที่มา สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร)

๑.๖.๑ เนื้อโคขุนโพนยางคำ (Pon Yang Kham Beef) ลักษณะเด่น คือ สีแดงสด ไขมันแทรกดี รสชาตินุ่ม และไม่มีการกลั่นสับ ขั้นตอนการผลิตต้องใช้โคลูกผสมเพศผู้ อายุไม่เกิน ๒ ปี น้ำหนักก่อนขุนไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ กิโลกรัม และต้องเลี้ยงไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน โดยให้อาหารข้น หญ้าสดหรือฟางตามมาตรฐานรวมถึงการเสริมพลังงาน

จากกากน้ำตาลเพื่อเพิ่มไขมันแทรกในกล้ามเนื้อ ก่อนเข้าชำแหละต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยคณะกรรมการสหกรณ์โดยมีพื้นที่ผลิตหลักในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และบึงกาฬ

๑.๖.๒ หมากเฒ่าสกลนคร (Sakon Nakhon Mulberry) ลักษณะเด่นคือผลกลมขนาดเล็กเรียงเป็นพวง คล้ายช่อพริกไทย ผิวบาง เนื้อฉ่ำน้ำ และมีกลิ่นหอมเฉพาะตัว ผลสุกมีรสหวาน เปรี้ยว ฝาด หรือขม โดยมีค่าความหวานไม่ต่ำกว่า ๑๒ บริกซ์

๑.๖.๓ น้ำหมากเฒ่าสกลนคร (Sakon Nakhon Mulberry Juice) ลักษณะเด่นคือ มีลักษณะเฉพาะ คือรสหวานอมเปรี้ยว เจือฝาด และมีสีแดงหรือม่วงเข้มตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทหลัก ได้แก่ น้ำหมากเฒ่าแท้ ๑๐๐% ซึ่งไม่เติมสารเจือปนใด ๆ น้ำหมากเฒ่าพร้อมดื่มซึ่งมีสัดส่วนน้ำหมากเฒ่าไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๕ และน้ำหมากเฒ่าเข้มข้นที่มีค่าความเข้มข้นของสารละลายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ขั้นตอนการผลิต เริ่มจากการคัดผลสุกสีดำ ล้างทำความสะอาด ปีบแยกน้ำ แล้วนำไปฆ่าเชื้อก่อนบรรจุในภาชนะปิดสนิทที่ผ่านการฆ่าเชื้อผลิตภัณฑ์ที่ได้ ได้แก่ น้ำหมากเฒ่าแท้ น้ำหมากเฒ่าเข้มข้น น้ำหมากเฒ่าพร้อมดื่ม และไวน์หมากเฒ่า ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพและอัตลักษณ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปท้องถิ่น

๑.๖.๔ ข้าวฮางหอมทองสกลทวาปี (Sakon Dhavapi Haang Golden Aromatic Rice) ลักษณะเด่น คือเป็นข้าวกล้องคุณภาพสูงที่ได้จากพันธุ์ข้าวเหนียว กข.๖ หรือข้าวเจ้า พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ในระยะน้ำนม ก่อนข้าวจะแก่จัด โดยปลูกในพื้นที่เฉพาะของจังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภวาริชภูมิ พังโคน และอากาศอำนวย ผ่านกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมที่สืบทอดในท้องถิ่น ลักษณะข้าวมีเมล็ดเรียวยาวสีเหลืองทองถึงน้ำตาลเข้ม กลิ่นหอม ขึ้นไม่เกินร้อยละ ๑๐ ขั้นตอนการผลิตประกอบด้วยการบ่ม แขน้ำ คัดแยกเมล็ดลีบ ึ่ง ราดน้ำเย็น ผึ่งลม และสีข้าวโดยไม่ขัดสี เพื่อรักษาคุณค่าทางโภชนาการ ผลผลิตที่ได้ ได้แก่ ข้าวกล้อง ข้าวฮางอบกบด และข้าวฮางฮอก ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของสกลนคร

๑.๖.๕ ผ้าครามธรรมชาติ (Sakon Nakhon Natural Indigo Dyed Fabric) ลักษณะเด่น เป็นผ้าฝ้าย ที่ผ่านการย้อมสีครามจากพืชครามธรรมชาติโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวสกลนคร ทำให้ได้ผ้าที่มีโทนสี ตั้งแต่ฟ้าอ่อนจนถึงน้ำเงินเข้มมีความมันวาว ไม่ตกสี และมีกลิ่นเฉพาะตัวเส้นใยที่ใช้เป็นฝ้ายเข็นมือหรือฝ้ายแท้ ๑๐๐% ลวดลายสื่อถึงวัฒนธรรม เช่น ลายสะแกเถื่อนลายเกล็ดเต่า และลายผ้าขาวม้า กระบวนการผลิต ประกอบด้วยการเตรียมเนื้อคราม การก่อก้อนน้ำย้อม การย้อมเส้นใยหรือย้อมผ้าทั้งผืนและการล้างตากในที่ร่ม จนแห้ง ผลผลิตที่ได้มีความหลากหลาย เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ผ้าผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป และหมวก สะท้อนคุณค่าเชิงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ท้องถิ่นของจังหวัดสกลนคร

๑.๖.๖ นมวาริช (Warich Milk) (อยู่ระหว่างการประกาศโฆษณา) เป็นผลิตภัณฑ์นมโคแท้ร้อยละ ๑๐๐ คุณภาพสูง ผลิตจากแม่โคลูกผสมสายพันธุ์โฮลสโตนฟรีเซียน ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร แปรรูปเป็นนมยูเอชที และนมพาสเจอร์ไรส์ผลิตภัณฑ์มีลักษณะเด่นด้านคุณภาพทางกายภาพและเคมี โดยมีเนื้อสัมผัสเข้มข้น รสชาติดี และมีองค์ประกอบทางโภชนาการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดวัตถุดิบมาจากฟาร์มโคนมที่ได้รับการรับรอง มาตรฐาน GAP และผ่านการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมดิบตามเกณฑ์ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) กระบวนการผลิตครอบคลุมตั้งแต่การเลี้ยงโคนม การจัดการฟาร์ม การรวบรวมและ แปรรูปน้ำนม ภายใต้การควบคุมมาตรฐานโดยสหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวมีส่วนสนับสนุนการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่ม และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๑.๖.๗ เนื้อครามสกลนคร (อยู่ระหว่างการประกาศโฆษณา) เป็นผลิตภัณฑ์จากใบครามพันธุ์ฝักตรงหรือ ฝักงอ ที่ผ่านกระบวนการผลิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มีคุณภาพโดดเด่นด้านสี กลิ่น และความเหนียวมีลักษณะทางกายภาพเป็นเนื้อเหนียว หนืด ชื่น สีน้ำเงินเข้มเป็นเงามันวาว และมีกลิ่นหอมตาม

ธรรมชาติ พร้อมคุณสมบัติทางเคมีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานวัตถุดิบและกระบวนการผลิตควบคุมตั้งแต่การปลูก การเก็บเกี่ยว และการแปรรูป โดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่และดำเนินการตามหลักวิชาการควบคุมปัญหาท้องถิ่น กระบวนการผลิตประกอบด้วย การแช่ การตี การนวดนึ่ง และการเก็บรักษา โดยมีการควบคุมคุณภาพในทุก ขั้นตอนเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

๑.๗ สินค้า OTOP ของจังหวัด

จังหวัดสกลนคร พบว่า สินค้าที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ใน กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยสินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรก (จากยอดการจำหน่ายสินค้า OTOP โดย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร) สามารถจำแนกสินค้าเกษตรตามประเภทสินค้าได้ดังนี้

๑) ประเภทผลิตภัณฑ์นมและโคนม

เป็นกลุ่มสินค้าที่มียอดการจำหน่ายสูงสุด สะท้อนศักยภาพด้านการเลี้ยงโคนมและการแปรรูป ผลิตภัณฑ์นมของจังหวัด ได้แก่

- สหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด (นม UHT ตราวาริชภูมิ)
- สหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด (นม UHT)
- สหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด (นมพาสเจอร์ไรส์)
- ศูนย์รวมนมสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์สกลนคร (ผลิตภัณฑ์นม)

กลุ่มสินค้านี้มีบทบาทสำคัญในการรองรับผลผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกร และสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้กับสหกรณ์และชุมชน

๒) ประเภทผลิตภัณฑ์เนื้อโคและปศุสัตว์

เป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูงและเป็นจุดเด่นของจังหวัดสกลนคร ได้แก่

- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด (ผลิตภัณฑ์เนื้อโคขุน)
- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด (ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อโค)
- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด (ผลิตภัณฑ์อาหารจากปศุสัตว์)
- Master Beef (ลัอมพงษ์) ผลิตภัณฑ์เนื้อโคขุน

สะท้อนถึงความเข้มแข็งของระบบการผลิต การแปรรูป และการตลาดด้านปศุสัตว์ในพื้นที่

๓) ประเภทผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากวัตถุดิบการเกษตร

เป็นการนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าและสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น ได้แก่ การแปรรูปอาหารจากเนื้อหมู กลุ่มสินค้านี้มีส่วนช่วยกระจายรายได้สู่ระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างทั่วถึง

สรุปภาพรวม

สินค้า OTOP ที่มียอดการจำหน่ายสูงสุดของจังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูป โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์นมและเนื้อโคขุน ซึ่งเป็นสินค้าเด่นที่สะท้อนศักยภาพของจังหวัดในการพัฒนาการเกษตรเชิงมูลค่า เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

ที่มา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร (ณ ธันวาคม ๒๕๖๘)

๑.๘ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

จังหวัดสกลนครมีชุมชนท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น ๖๓ ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๕๔ ชุมชน หมู่บ้าน OTOP/เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน ๖ ชุมชน และหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน ๓ ชุมชน โดยได้ดำเนินการประเมินศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับ A จำนวน ๓ ชุมชน ระดับ B จำนวน ๑๓ ชุมชน ระดับ C จำนวน ๓๔ ชุมชน และระดับ D จำนวน ๑๓ ชุมชน

ทั้งนี้ มีชุมชน ท้องเที่ยวที่ได้รับงบประมาณโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ D-HOPE จำนวน ๑๑ ชุมชน และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้โครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ D-HOPE จำนวน ๓ ชุมชน ได้แก่ บ้านนาทับแก อำเภอมะนัง อำเภอมะนัง อำเภอมะนัง และบ้านกุดจิก อำเภอมะนัง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชน

๑.๙ สหกรณ์การเกษตร

๑) จำนวนสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด ๘๖ แห่ง สมาชิกสหกรณ์ ๑๗๓,๗๒๐ ราย

๒) การจัดระดับความเข้มแข็งสหกรณ์ในจังหวัด

๒.๑ สหกรณ์ ชั้น ๑	จำนวน ๓๐ แห่ง
๒.๒ สหกรณ์ ชั้น ๒	จำนวน ๒๖ แห่ง
๒.๓ สหกรณ์ ชั้น ๓	จำนวน ๓๐ แห่ง
๒.๔ ไม่ผ่าน	จำนวน - แห่ง

๒. ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัด (ข้อมูล ณ เมษายน ๒๕๖๙)

การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร พบว่ามีการดำเนินงานครอบคลุมทั้งภาคพืช ประมง และปศุสัตว์อย่างเป็นระบบ รายละเอียดตามตารางดังนี้

๒.๑ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวน (ไร่)
๑. ข้าว		
มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย	๔๒ กลุ่ม ๗๗๐ ราย ๙๖๗ แปลง	๗,๓๘๖.๗๕
มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลสหรัฐอเมริกา NOP/USDA มาตรฐานยุโรป EU		
ข้าว	๑ กลุ่ม ๓๘ ราย ๕๙ แปลง	๔๔๖.๕๐

ที่มา : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสกลนคร, สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวน (ไร่)
๒. พืชอื่นๆ	๑๒ ราย	๘๓.๗๕๓
เครื่องดื่มน้ำมะเขือเทศอินทรีย์ ๑๐๐ %	๑ โรง	
พืชผสมผสาน (ระยะปรับเปลี่ยน)	๑	๑.๙๖
พืชผสมผสาน	๘	๖๗.๗๕๓
ไม้ผล	๓	๑๔

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร

๒.๒ มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice)

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง/ฟาร์ม	จำนวน (ไร่/ตัว)
๑. พืชอื่นๆ (มาตรฐานพืชอาหารและพืชสมุนไพร)	๕๕๕ แปลง	๒,๐๑๑.๑๗๑ ไร่
๒. ข้าว	๓๘๔ ราย ๕๐๓ แปลง	๓,๑๕๒.๒๕ ไร่
๒.๑ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าว (GAP)	๑๓ กลุ่ม ๒๑๔ ราย ๒๓๓ แปลง	๑,๖๖๖.๒๕ ไร่
๒.๒ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed)	๑๒ กลุ่ม ๑๗๐ ราย ๒๗๐ แปลง	๓,๐๒๖ ไร่
๓. ประมง	๓๑ ฟาร์ม	๓๐๙.๓๖๒ ไร่
๓.๑ มาตรฐาน GAP มกษ ๗๔๓๖-๒๕๖๓ (แผนการตรวจประเมิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘)		

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง/ฟาร์ม	จำนวน (ไร่/ตัว)
๑) ฟาร์มเพาะเลี้ยงปลา		
๑.๑) ปลาตะกุง	๑๘ ฟาร์ม	๘๗ ไร่
๑.๒) ปลาช่อน	๒ ฟาร์ม	๗ ไร่
๑.๓) ปลาหมอ	๓ ฟาร์ม	๔.๗๕ ไร่
๓.๒ มาตรฐาน GAP มกษ ๗๔๓๖-๒๕๖๕ (แผนการตรวจประเมิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘)		
๑) ฟาร์มเพาะและอนุบาล		
๑.๑) ปลาน้ำจืดรวม	๒ ฟาร์ม	๕๗.๕ ไร่
๓.๓ มาตรฐาน GAP มกษ ๗๔๓๘-๒๕๖๕ (ตรวจติดตาม ปีงบประมาณ ๒๕๖๘)		
๑) ฟาร์มอนุบาล		
๑.๑) ปลานิล	๑ ฟาร์ม	๑๐๙ ไร่
๓.๔ มาตรฐาน GAP กรมประมง (ตรวจติดตาม ปีงบประมาณ ๒๕๖๘)		
๑) ฟาร์มเพาะเลี้ยง		
๑.๑) ปลาช่อน	๑ ฟาร์ม	๒๕ ไร่
๑.๒) ปลานิล (เลี้ยงในบ่อพลาสติก)	๑ ฟาร์ม	๒๘๒ ตรม.
๑.๓) ปลานิล	๒ ฟาร์ม	๑๖ ไร่
๒) อนุบาล		
๑.๑) ปลานิล	๑ ราย	๕.๖ ไร่
๔. ปศุสัตว์	๒๘๖	๔๖๙,๓๙๘ ตัว
๔.๑ ไก่เนื้อ	๓๔	๒๔๑,๒๘๐ ตัว
๔.๒ ไก่ไข่	๙	๑๑๓,๗๐๐ ตัว
๔.๓ สุกร	๑๑๐	๑๑๑,๖๘๖ ตัว
๔.๔ โคเนื้อ	๑๒๘	๒,๒๐๗ ตัว
๔.๕ โคเนื้อ	๕	๕๒๕ ตัว

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙), สำนักงานประมงจังหวัดสกลนคร, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร , ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสกลนคร

๒.๓ มาตรฐาน GFM (Good Farming Management)

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/ฟาร์ม	จำนวน (ตัว)
รวม	๒๔๘	๑๔,๗๓๗
๑. กระบือ	๒๑	๓๓๑
๒. ไก่ไข่	๑๐	๖๑๑
๓. โคเนื้อ	๕๖	๑,๐๖๘
๔. แพะ	๑๔	๔๒๘
๕. สัตว์ปีกพื้นเมือง	๘๑	๙,๖๖๖
๖. สุกร	๖๖	๒,๕๓๓

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร

๓. งบประมาณ ปี ๒๕๖๙ โครงการตามแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสกลนคร
รวมทั้งสิ้นจำนวน ๔๖๗ โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น ๑,๒๗๔,๘๐๔,๓๐๒.๘๗ บาท
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๙ ดังนี้

แหล่งงบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณรวมทั้งสิ้น (บาท)	ผลการเบิกจ่าย	คิดเป็น ร้อยละ
งบประมาณจังหวัด	๙	๑๐๗,๒๙๖,๒๐๐.๐๐	๑๕,๑๒๔,๔๔๘.๑๐	๑๔.๑๐
งบประมาณของส่วนราชการต้นสังกัด	๔๔๑	๑,๐๑๙,๗๒๒,๙๙๔.๔๑	๔๒๐,๔๒๒,๙๙๖.๖๖	๔๑.๒๒
งบกลุ่มจังหวัด	๖	๑๔๑,๒๙๘,๙๑๙.๔๖	๔๒,๕๘๘,๘๖๑.๒๖	๓๐.๑๔
งบอื่นๆ	๑๑	๖,๔๘๖,๑๘๙.๐๐	๒,๖๒๗,๙๑๔.๓๔	๔๐.๕๑
รวม	๔๖๗	๑,๒๗๔,๘๐๔,๓๐๒.๘๗	๔๘๐,๗๖๔,๒๒๐.๓๖	๓๗.๗๑

ผลการดำเนินงาน/ผลการปฏิบัติราชการสำคัญ ดังนี้

๑) งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑,๒๗๔,๘๐๔,๓๐๒.๘๗ บาท ผลการเบิกจ่าย ๔๘๐,๗๖๔,๒๒๐.๓๖ บาท
คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗๑ จำแนกเป็น

๒) ผลการดำเนินงาน/ผลการปฏิบัติราชการสำคัญ (แผนงานโครงการจำแนกตามพืช ปศุสัตว์ ประมง
กลุ่ม/สหกรณ์ ขลประทาน)

๒.๑) ด้านพืช : ๑๑๓ โครงการ งบประมาณ ๗๔,๐๗๐,๗๒๕.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย
๒๕,๗๙๙,๐๗๗.๕๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๓

๒.๒) ด้านปศุสัตว์ : ๕๑ โครงการ งบประมาณ ๕,๘๗๐,๗๓๐.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย
๓,๗๖๘,๔๔๑.๗๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๑๙

๒.๓) ด้านประมง : ๑๙ โครงการ งบประมาณ ๓,๒๓๖,๕๕๐.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย
๒,๓๓๘,๐๒๘.๓๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๔

๒.๔) ด้านกลุ่ม/สหกรณ์ : ๓๙ โครงการ งบประมาณ ๔,๐๓๘,๙๖๐.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย
๒,๐๔๗,๕๗๕.๓๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๐

๒.๕) ด้านขลประทาน : ๒๑๙ โครงการ งบประมาณ ๙๓๒,๕๐๕,๙๘๙.๔๑ บาท ผลการเบิกจ่าย
๓๘๖,๘๒๘,๗๖๖.๐๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๘

๒.๖) ด้านอื่นๆ : ๑๑ โครงการ งบประมาณ ๖,๔๘๖,๑๘๙.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย
๒,๖๒๗,๙๑๔.๓๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๒

๓.๒ งบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (Area Base)

๑) ๑๕ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๒๔๘,๕๙๕,๑๑๙.๔๖ บาท ผลการเบิกจ่าย ๕๗,๗๑๓,๓๐๙.๓๖ บาท
คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๑ จำแนกเป็น

- ด้านเกษตรมูลค่าสูง ๒ โครงการ เป้าหมาย/ผลสำเร็จที่สำคัญ การส่งเสริมและพัฒนากา
ผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

- ด้านพืช ๒ โครงการ เป้าหมาย/ผลสำเร็จที่สำคัญ การส่งเสริม พัฒนา และยกระดับ
ประสิทธิภาพการผลิตด้านพืช

- ด้านขลประทาน ๑๑ โครงการ เป้าหมาย/ผลสำเร็จที่สำคัญ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา
พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดหาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทาน

๔. สถานการณ์การผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๙ จากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร , สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร)

๔.๑ ข้าวเปลือกหอมมะลินาปี

ข้าวเปลือกหอมมะลิ ๑๐๕ (ความชื้นไม่เกิน ๑๕%) รับซื้อในราคา ๑๖,๐๐๐ – ๑๗,๘๐๐ บาทต่อตัน ปรับเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ก่อน ๓๐๐ บาทต่อตัน โดยจังหวัดสกลนครมีพื้นที่เพาะปลูกจำนวน ๕๐๖,๗๕๔ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๙๕,๐๕๕ ตัน ปัจจุบันเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วทั้งหมด และมีผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วร้อยละ ๘๕ ทั้งนี้ ราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นเป็นผลจากความต้องการข้าวสารหอมมะลิในตลาดส่งออกที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้แนวโน้มการตลาดอยู่ในเกณฑ์ดีและเป็นปัจจัยสนับสนุนรายได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลินาปีในพื้นที่

๔.๒ ข้าวเปลือกเหนียวนาปี

ข้าวเปลือกเหนียว กข ๖ (ความชื้นไม่เกิน ๑๕%) รับซื้อในราคา ๑๑,๕๐๐ – ๑๒,๓๐๐ บาทต่อตัน ปรับเพิ่มขึ้น ๕๐ บาทต่อตัน ขณะที่ข้าวเปลือกเหนียวนาปีรวม (ความชื้นไม่เกิน ๑๕%) รับซื้อในราคา ๙,๘๐๐ – ๑๐,๘๐๐ บาทต่อตัน ปรับเพิ่มขึ้น ๗๕ บาทต่อตัน จังหวัดสกลนครมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเหนียวนาปีจำนวน ๑,๕๓๘,๙๓๒ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๖๐๗,๕๘๕ ตัน โดยเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วทั้งหมดและมีผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วร้อยละ ๘๕ สถานการณ์ด้านการตลาดปรับตัวดีขึ้นจากความต้องการของตลาดปลายทางที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับสัปดาห์ที่ผ่านมา

๔.๓ ข้าวเปลือกนาปรัง

ข้าวเปลือกเจ้านาปรัง (ความชื้นไม่เกิน ๑๕%) รับซื้อในราคา ๗,๕๐๐ บาทต่อตัน ทรงตัวจากสัปดาห์ก่อน ส่วนข้าวเปลือกเหนียวนาปรัง (ความชื้น ๒๘ – ๓๐%) รับซื้อในราคา ๖,๙๐๐ บาทต่อตัน ปรับเพิ่มขึ้น ๕๐ บาทต่อตัน และข้าวเปลือกเหนียวนาปรัง (ความชื้นไม่เกิน ๑๕%) รับซื้อในราคา ๙,๖๐๐ บาทต่อตัน ปรับเพิ่มขึ้น ๒๐๐ บาทต่อตัน จังหวัดสกลนครมีพื้นที่เพาะปลูกจำนวน ๑๕๐,๓๙๔ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๗๑,๘๘๘ ตัน ปัจจุบันเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วทั้งหมด และมีผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วร้อยละ ๙๕ โดยราคาข้าวเปลือกเหนียวนาปรังปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เหลือในตลาดมีค่อนข้างน้อย ขณะที่โรงสีและพ่อค้ายังคงมีความต้องการรับซื้ออย่างต่อเนื่อง

๔.๔ ยางพารา

ยางก้อนถ้วยสดรับซื้อในราคา ๓๔.๐๐ – ๓๘.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม และยางอัดก้อนชั้น ๓ (DRC ๑๐๐%) รับซื้อในราคา ๖๕.๐๐ – ๖๗.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งยังคงทรงตัวจากสัปดาห์ก่อน ส่วนน้ำยางสดรับซื้อในราคา ๗๙.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม ปรับลดลง ๑.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม จังหวัดสกลนครมีพื้นที่ปลูกยางพาราจำนวน ๓๙๐,๖๕๕ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๔๗,๔๔๘ ตัน และมีผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วร้อยละ ๒๕ สถานการณ์ด้านการตลาดพบว่า ราคาน้ำยางสดปรับลดลงตามการปรับลดของราคาน้ำยางข้นอ้างอิงจากสมาคมน้ำยางข้นไทย

๔.๕ มันสำปะหลัง

หัวมันสดคละรับซื้อในราคา ๒.๖๕ – ๒.๘๐ บาทต่อกิโลกรัม ปรับเพิ่มขึ้น ๐.๐๓ บาทต่อกิโลกรัม เมื่อเทียบกับสัปดาห์ก่อน ขณะที่หัวมันสดเชื้อแป้ง ๒๕ เปอร์เซนต์ ไม่มีการรายงานราคาซื้อขายในสัปดาห์นี้ จังหวัดสกลนครมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจำนวน ๙๑,๘๔๔ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๔๔,๔๔๙ ตัน โดยผลผลิตฤดูกาลผลิต ๒๕๖๘/๖๙ ออกสู่ตลาดแล้วร้อยละ ๙๕ ราคามันสำปะหลังปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากเข้าสู่ช่วงปลายฤดูกาลผลิต ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดลดลง ขณะที่โรงแปงและลานมันส่วนใหญ่ปิดรับซื้อผลผลิตแล้ว

๔.๖ ปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมัน (เปอร์เซ็นต์น้ำมัน ๑๘%) รับซื้อในราคา ๖.๑๐ – ๖.๕๐ บาทต่อกิโลกรัม ปรับลดลง ๐.๑๐ บาทต่อกิโลกรัม จากสัปดาห์ก่อน จังหวัดสกลนครมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวน ๓๓,๓๐๑ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๕๐,๐๔๕ ตัน และมีผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วร้อยละ ๔๕ โดยราคาปาล์มน้ำมันปรับลดลงตามทิศทางราคาซื้อขายน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ที่ปรับตัวลดลง ส่งผลให้ราคาผลปาล์มสดในพื้นที่อ่อนตัวลงตามกลไกตลาด

๔.๗ โคเนื้อ

สินค้าโคเนื้อของจังหวัดสกลนคร เป็นสินค้าปศุสัตว์ที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดซึ่งเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ เป็นเกษตรกรรายย่อยกึ่งเชิงพาณิชย์ เพื่อจำหน่ายเป็นโคมีชีวิตและโคขุนเข้าสู่ตลาดภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๘ การผลิตโคเนื้ออยู่ในระดับทรงตัว ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ตามรอบการเลี้ยงขณะที่ต้นทุนการผลิตยังคงอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยเฉพาะต้นทุนอาหารสัตว์และค่าดูแลรักษา ส่งผลให้เกษตรกร ต้องบริหารจัดการต้นทุนอย่างรอบคอบ ด้านสถานการณ์ราคาโคเนื้อ ปรับตัวอยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยราคาขึ้นอยู่กับคุณภาพ น้ำหนัก และสายพันธุ์ของโคเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ความต้องการบริโภคเนื้อโคยังคงมีอย่างสม่ำเสมอ โดยได้รับแรงสนับสนุนจากภาคการท่องเที่ยว การบริโภคภายในประเทศ และความต้องการของผู้ประกอบการแปรรูป อย่างไรก็ตาม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านต้นทุนการผลิต โรคระบาดในสัตว์ และความผันผวนของราคา ซึ่งภาครัฐได้มีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม การพัฒนาคุณภาพโคเนื้อ และการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้แก่ภาคปศุสัตว์ของจังหวัดในระยะยาว

๔.๘ ไก่เนื้อ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ จังหวัดสกลนครเผชิญกับจุดเปลี่ยนสำคัญจากต้นทุนการผลิตที่ผันผวน ดังนี้

วิกฤตต้นทุนและการผลิต: เกษตรกรเผชิญกับราคาอาหารสัตว์ อาหารข้น อาหารเสริม ที่สูงขึ้น ขณะที่ประสิทธิภาพการผลิตต่อตัวของแม่ไก่บางตัวไม่สูงมากจำเป็นต้องคัดทิ้งโคนมที่ให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้ สหกรณ์ยังพบปัญหา "นํ้านมดิบล้นตลาด" เนื่องจากการนำเข้านมผงราคาถูก ทำให้ถูกจำกัดปริมาณการรับซื้อ นํ้านมดิบจากเกษตรกร

การจัดการฟาร์ม เกษตรกรเป็นเกษตรกรรายย่อย ปัญหาที่พบคือ แม่โคนมอัตรามสมิติต่ำ โรคเต้านมอักเสบ และสุขภาพโรงเรือน ส่งผลให้ผลผลิตนมดิบเมื่อเปรียบเทียบกับการต้นทุนการผลิต

การจัดการความเสี่ยง: เกษตรกรต้องทำวัคซีนและมีแผนจัดการโรคอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการบริหารจัดการนมดิบที่รวดเร็ว

การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ: โครงการนมโรงเรียนยังคงเป็นกลไกหลักในการรองรับนํ้านมดิบจากเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร โดยการปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรสิทธิ (MOU) ให้สอดคล้องกับปริมาณการผลิตจริงเพื่อลดปัญหานํ้านมค้างสต็อก

ทั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดมาตรการสนับสนุนด้านการลดต้นทุนการผลิต การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงของการเลี้ยงโคนมในจังหวัดสกลนครในระยะต่อไป

ที่มา ๑. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร ๒. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร

๕. สถานการณ์และการช่วยเหลือภัยพิบัติด้านเกษตร (ข้อมูล ณ พฤษภาคม ๒๕๖๙)

จังหวัดสกลนคร เกิดสถานการณ์อุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ปี ๒๕๖๘ โดยมีพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายรวม ๑๖ อำเภอ แบ่งเป็นด้านพืช ๗๓,๙๒๗.๕๓ ไร่ และด้านประมง ๓๑ ไร่ ทั้งนี้ จังหวัดได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๘ รายละเอียดดังนี้

๕.๑ อุทกภัย จากสถานการณ์พายุหวัตบและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมประเทศไทย ในห้วง เดือนมิถุนายน ๒๕๖๘ ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๘

๑) ตามมติคณะกรรมการ ก.ช.ภ.อ. โดยใช้วงเงินในอำนาจนายอำเภอ จำนวน ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านม่วง อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอภูพาน ช่วยเหลือด้านพืช เกษตรกร จำนวน ๕๘ ราย พื้นที่เกษตรเสียหาย ๓๔๗ ไร่ เป็นเงิน ๔๘๑,๙๖๐ บาท ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจ่ายเงินให้กับผู้ประสบภัยเรียบร้อยแล้ว

๒) ตามมติคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ ดังนี้

- ด้านพืช จำนวน ๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอพังโคน วาริชภูมิ สว่างแดนดิน เจริญศิลป์ อากาศอำนวย คำตากล้า และอำเภอดงเจริญ รวม ๓๑ ตำบล ๑๕๙ หมู่บ้าน เกษตรกร ๔,๐๗๐ ราย (เกษตรกรไม่ซ้ำ ๔,๐๖๒ ราย) พื้นที่เสียหาย ๓๔,๐๖๔.๐๓ ไร่ เป็นเงินทั้งสิ้น ๔๕,๗๗๘,๖๘๐.๒๐ บาท ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจ่ายเงินให้กับผู้ประสบภัยเรียบร้อยแล้ว

- ด้านประมง จำนวน ๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอพังโคน และอำเภอดงเจริญ รวม ๕ ตำบล ๘ หมู่บ้าน เกษตรกร ๒๐ ราย ปลาในบ่อดิน ๓๑.๐๐ ไร่ เป็นเงินทั้งสิ้น ๑๔๕,๑๔๒.๐๐ บาท โดยใช้วงเงินในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งสำนักงานประมงจังหวัดสกลนคร ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจ่ายเงินให้กับผู้ประสบภัยเรียบร้อยแล้ว

๓) ตามมติคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ดังนี้

- ด้านพืช จำนวน ๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอสว่างแดนดิน และอำเภอเจริญศิลป์ รวม ๑๐ ตำบล ๔๗ หมู่บ้าน เกษตรกร ๑,๘๓๕ ราย (เกษตรกรไม่ซ้ำ ๑,๘๓๐ ราย) พื้นที่เสียหาย ๑๖,๘๖๕.๗๕ ไร่ เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๒,๖๐๐,๑๐๕ บาท ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจ่ายเงินให้กับผู้ประสบภัยเรียบร้อยแล้ว

๕.๒ อุทกภัย จากสถานการณ์ อิทธิพลร่องมรสุมและอิทธิพลพายุคาจิกิ พายุหนองฟ้า พายุบัวลอย ในห้วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๘ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๘

๑) ตามมติคณะกรรมการ ก.ช.ภ.อ. โดยใช้วงเงินในอำนาจนายอำเภอ จำนวน ๑ อำเภอ ได้แก่ อำเภอวาริชภูมิ ช่วยเหลือด้านพืช เกษตรกร จำนวน ๔๑ ราย พื้นที่เกษตรเสียหาย ๓๑๙.๒๕ ไร่ เป็นเงิน ๔๒๗,๗๙๕ บาท ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจ่ายเงินให้ผู้ประสบภัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๒) ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๘ เห็นชอบให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยใช้วงเงินในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนี้

- ด้านพืช จำนวน ๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอกุดบาก อำเภอพรรณานิคม อำเภอคำตากล้า อำเภอเจริญศิลป์ และอำเภอโพนนาแก้ว รวม ๓๑ ตำบล ๑๗๕ หมู่บ้าน เกษตรกร ๓,๒๖๓ ราย (เกษตรกรไม่ซ้ำ ๓,๒๖๒ ราย) พื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหายทั้งสิ้น ๒๒,๓๓๑.๕๐ ไร่ (ข้าว ๒๒,๐๙๑.๗๕ ไร่ พืชไร่/พืชผัก ๑๙๑.๕๐ ไร่ ไม้ผลไม้ยืนต้นและอื่นๆ ๔๘.๒๕ ไร่) รวมเป็นวงเงินขอรับความช่วยเหลือทั้งสิ้น ๓๐,๑๗๗,๔๓๑.๐๐ บาท ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจ่ายเงินให้กับผู้ประสบภัยเรียบร้อยแล้ว

๖. ปัญหา/ข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นในจังหวัด/แนวทางแก้ไข

๖.๑ ปัญหาหนี้สิน จังหวัดสกลนครมีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๔ จนถึง ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ที่ได้รับการอนุมัติกู้ยืมจากกองทุนทั้งหมด ๔๖๔ ราย เป็นจำนวนเงิน ๘๘,๕๘๕,๑๖๔.๗๙ บาท จำนวนที่ดินที่ช่วยเหลือเนื้อที่ ๕,๐๑๙ ไร่ ๑ งาน ๔๘.๓ ตารางวา จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบปัญหา และข้อสังเกต ดังนี้

๑) เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ยื่นคำร้องขอกู้เงินไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือของกองทุนหมุนเวียนฯ เช่น มาขอคำปรึกษาซึ่งยังชำระหนี้เจ้าหนี้ปกติ แต่คาดว่าจะผิดชำระหนี้ในงวดต่อไป จึงอยากให้องค์กรกองทุนหมุนเวียนฯ ช่วยเหลืออยู่ระหว่างเจ้าหนี้ฟ้อง คดียังไม่ถึงที่สุด และเกิดจากการสืบทอดทรัพย์จากการค้าประกันให้บุคคลอื่นเป็นหนี้นอกระบบโดยการทำสัญญากู้ยืมเงินโดยไม่ได้รับรู้ว่าได้นำที่ดินเป็นหลักประกันเงินกู้

๒) ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ที่ค้างชำระ โดยสาเหตุจากการค้างชำระส่วนใหญ่ คือ สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และมีภาระหนี้สินหลายแห่ง เช่น หนี้ ธ.ก.ส. กองทุนหมู่บ้าน และหนี้นอกระบบ นอกจากนี้อายุเฉลี่ยของลูกหนี้กองทุนฯค่อนข้างสูง จึงมีปัญหาสุขภาพส่งผลให้ศักยภาพในการหารายได้เพื่อชำระหนี้กองทุนฯ ลดลง

● สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสกลนคร จึงได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

๑) ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ปีละ ๑ ครั้ง โดยเลือกลูกหนี้ที่มีสถานะค้างชำระตั้งแต่ ๑ ปี ขึ้นไปเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและสร้างการรับรู้แก่ลูกหนี้กองทุนฯ ในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ใน และแนะนำทำบัญชีครัวเรือน

๒) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน เช่น มาตรการสร้างแรงจูงใจ (ลดอัตราดอกเบี้ย) มาตรการปลดชำระหนี้และขยายเวลาการชำระหนี้ มาตรการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ฟูอาชีพ มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการประណหนี้ มาตรการเปลี่ยนตัวลูกหนี้

๓) ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ เกษตรกรและผู้ยากจนมาติดต่อขอรับคำปรึกษา/ขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ มีรายละเอียดดังนี้

๓.๑) ตุลาคม ๒๕๖๘ - ขอรับคำปรึกษา ๓ ราย

- ยื่นเรื่องขอกู้ ๑ ราย

๓.๒) พฤศจิกายน ๒๕๖๘ - ขอรับคำปรึกษา ๔ ราย

๗. ปัญหาอุปสรรค/ความเสี่ยง/ความท้าทาย ต่อการปฏิบัติราชการด้านการเกษตรของจังหวัด และข้อเสนอวิธีการลดความเสี่ยง

๗.๑ ขาดระบบชลประทานที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร

ปัญหา พื้นที่เกษตรกรรมมี ๒,๙๗๒,๒๔๒.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๒ % ของพื้นที่การเกษตร

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาระบบชลประทาน และจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

๗.๒ ขาดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา เกษตรกรขาดองค์ความรู้ ขาดการวางแผนการผลิต ไม่เห็นความสำคัญของการใช้น้ำและมีพฤติกรรมปลูกพืชเลี้ยงสัตว์แบบซ้ำ ๆ

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญหา

๑) สร้างจิตสำนึก ปรับพฤติกรรม และสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกร

๒) จัดองค์ความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพบรรจุไว้ในหลักสูตรการอบรมต่างๆ

๓) วางแผนการผลิตในการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพดินและปริมาณน้ำที่มี

๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชลประทาน

๗.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการต่างๆ มีข้อจำกัดในการเรียนรู้

ปัญหา เกษตรกรมีอายุมาก ไม่สนใจเรียนรู้ หรือมีการเข้าร่วมโครงการตามกระแส อีกทั้งบางโครงการไม่มีเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการ

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญห

๑) สร้างแรงจูงใจ และเตรียมความพร้อมเกษตรกรให้สามารถปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลง

๒) คัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการให้มีความละเอียดมากขึ้น โดยการแจ้งคุณสมบัติและเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการให้ชัดเจน และปรับเปลี่ยนวิธีการอบรมให้เหมาะสม

๓) สร้างต้นแบบในการขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น

๗.๔ เกษตรกรไม่ค่อยสนใจการผลิตที่มีมาตรฐาน

ปัญหา เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ด้านการผลิต และขาดแรงจูงใจ เนื่องจากมองว่าราคาไม่มีความแตกต่าง ไม่รู้แหล่งจำหน่ายและมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก จึงไม่สนใจทำมาตรฐาน และมีทัศนคติติดลบในเรื่องของมาตรฐานการผลิต

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญห ปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกร และจัดให้มีหลักสูตรเกี่ยวกับมาตรฐานการผลิตในการอบรม

๗.๕ กลุ่มเกษตรกรมีจุดอ่อนด้านการตลาด

ปัญหา เกษตรกรขาดความรู้ความชำนาญในด้านการพัฒนาช่องทางการตลาด /ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง การแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ยังไม่ทันสมัย

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญห สร้างแรงจูงใจและปรับทัศนคติในเชิงบวกให้กับเกษตรกร และผลักดันให้กลุ่มวิสาหกิจยกระดับสินค้าให้มีมูลค่าสูง รวมถึงการนำความรู้ด้านงบการเงิน ธุรกิจการค้ากับดูแลองค์กรที่ดี บรรจุไว้ในทุกหลักสูตรของการอบรม

จัดทำโดย

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสกลนคร